

## Konya Milletvekili Sedad Çumralı ve on dokuz arkadaşının, Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncu bendine bir fıkra ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Tarım; Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (2/155)

21 . III . 1949

### T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncu bendine bir fıkra ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve gerekçesi ilâk olarak sunulmuştur.

Tasarının kanunlaşması için gerekli muamelenin yapılmasına müsaade buyurulmasını saygılarımızla dileriz.

Konya	Sivas	Urfa	Bursa	Ankara	Amasya
S. Çumralı	H. Işık	V. Genger	F. Bük	N.C. Akkerman	A.K. Yiğitoğlu
İsparta	Çorum	Konya	Manisa	Niğde	Denizli
S. Köksal	N. Atalay	Dr. S. İrmak	Ş.B. Hatipoğlu	F. Ecer	K.C. Öncel
Konya	Maras	Konya	Maras	Ankara	Yozgat
H. Karagülle	Dr. K. İdil	Ş. Ergun	E. Soysal	H. O. Bakata	İ. Olgun
Kastamonu		Konya			
Dr. F. Ecevit		Dr. M. F. Dündar			

### Gerekece

1. Millî Ekonominin serpilip gelişmesi, her şeyden evvel kendi kaynaklarımızın işletilmesine ve böylece de millî istihsalin genişletilmesine ve artırılmasına bağlıdır. Millî istihsal kaynaklarımız arasında da ziraat, asli kaynağı teşkil etmekte ve hepsinin başında gelmektedir.

Bu itibarla, gerek günlük sıkıntıların savuşturulmasına, gerek gelecek zamanlarda milletin refaha kavuşturulmasını sağlamak için zirai istihsallerin her bakımdan canlandırılması ve artırılması şarttır. Bilhassa halihazır dünya şartları ve memleket içi zaruretleri bunu çabucak başarması gereken işlerden biri haline getirmiştir.

2. Zirai istihsallerin genişletilmesi ve artırılması ise önce çiftçilerimizde gittikçe hızlanan bir istihsal şevkinin uyandırılmasına, istihsal işlerinde yardımlar ve kolaylıklar elde etmesine, sonrada yeni, iyi teknik istihsal vasıtalarıyla teçhiz edilmesine bağlıdır. Kabul etmek lâzımdır ki bugün köylümüz istihsal vasıtaları bakımından çok elverişsiz bir durumdadır. Kullandığı istihsal vasıtaları iptidaîdir. Henüz daha teknik istihsal vasıtaları yurdumuzda istenildiği derecede yapılamamış ve çiftçiler tarafından benimsenmemiştir. Bu gerçekler göz önünde tutulduğu takdirde yeni teknik istihsal vasıtalarının köylümüze iletilmesi ve benimsetilmesi zirai istihsal dâvamızın her şeyden önce gerçekleştirilmesi icabeden bir mevzu olarak karşımızda durmaktadır.

3. Filhakika zirai istihsal işlerini kolaylaştırmak, şevklendirmek ve korumak için daha evvelden mevzuatımızda çiftçiler lehine türlü hükümler bulunmaktadır. Nitekim 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun muafiyet hükümleri de bunu göstermektedir. Bu kanunun üçüncü maddesinin 9 ncu bendi «çiftçilerin kendi mahsullerini ve hayvanlarını ve bunlardan çıkardıkları maddeleri dükkân açmaksızın satmaları ve bunların istihsal ve nakil vasıtaları, ambar ve depoları» avcılar ve balıkçılar da dâhil «Olmak üzere» Kazanç Vergisinden istisna etmektedir.

Diğer tarftan yabancı memleketlerden yurdumuza ithal olunan ziraat alet ve makinaları için gümrük muafiyetleri bulunduğu gibi bu çeşit alet ve makinaların alım satımı ile ilgili tüccarlara da demiryollarında tenzilâtî tarife tatbiki hakkındaki hükümler de aynı maksadı gözetmektedir.

Bunun gibi, köylü ve çiftçilerden araba sahibi olanların aynı köy veya diğer köylerde müstahsılın ve hattâ köylerden zahire tophyan tüccarların mahsullerini bir ücret karşılığı piyasaya ve ambarlara taşıyan araba sahiplerine Kazanç Vergisi tahakkuk ettirildiğine dair bir muameleye raslanmadığı gibi kendi işlerini bitirdikten sonra bir ücret karşılığı diğer müstahsillara da yardım eden orak makinası, hayvanla çekilen biçer-döver makinalarından da Kazanç Vergisi alınmamaktadır.

4. Zirai istihsallerin korunması yönünde memleketimizde mevzuat ve tatbikat bu yönde iken öte yanda da bâzı vilâyetlerde çiftçilerin kendi işlerini gördükten sonra komşularının işlerinde de çalıştırdıkları harman makinası biçer-döver gibi köylüler tarafından en ziyade benimsenmesini özlediğimiz teknik vasıtalarından Kazanç Vergisi tarh ve tahakkuk yoluna gidildiği görülmüştür. Bu hal zirai istihsallere ait Kazanç Vergisi konusunda prensipi bozduğu gibi, aynı zamanda zirai istihsallerin arttırılması için gözetilen hedeften de uzaklaştırmaktadır. Bu hal bilhassa şu sıralarda yabancı memleketlerden, Amerika'dan getirilmesi düşünülen teknik istihsal vasıtalarının köylülerimiz tarafından kolayca benimsenip, istihsalde kullanılmasını geciktirecek bir durum arzedecektir.

5. Yurdumuzda yeni teknik istihsal vasıtalarının çiftçilerimiz tarafından benimsenip kullanılması bu suretle memleket ziraatinin teknik seviyesinin yükselmesi, zirai istihsalin ve millî gelirin artırılması binnetice çiftçilerimizin refaha kavuşması maksatlarının ârızasız gerçekleştirilmesi için zirai istihsallere ve bu meyanda teknik istihsal vasıtalarına ait kazanç konularında her türlü tereddütleri, kanun anlayış farklarını ve tatbikat ayrılıklarını kaldırmak ve bu uğurda prensip birliğini sağlamak düşünceleriyle bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

6. Tasarının birinci maddesi 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine eklenecek fıkrayı ihtiva etmektedir. Bu fıkra ile, yukarda arzedilen ve sebepleri açıklanan tezatların ortadan kaldırılması ve zirai istihsal vasıtalarına ait kazanç mevzuularında prensip birliğini sağlamak üzere sevk edilmiştir.

7. Tasarının 2 nci maddesi, Kazanç Vergisi Kanununa dayanılarak bugüne kadar bâzı vilâyetlerde, bâzı zirai istihsal vasıtalarının diğer çiftçilerin işlerinde çalıştırılması yüzünden müstahsillara tarh ve tahakkuk ettirilip de şimdiye kadar tahsil edilmeyen vergilerin kayıtlarının silinmesini gözetmektedir. Bu da adalet prensiplerine uygundur.

**Tarım Komisyonu raporu**

*T. B. M. M.*  
*Tarım Komisyonu*  
*Esas No. 2/155*  
*Karar No. 18*

28 . III . 1949

**Yüksek Başkanlığa**

Konya Milletvekili Sedat Çumralı ve 19 arkadaşının 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine bir fıkra ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi Komisyonumuzda okundu ve incelendi.

Memleketimizde makinalı ziraatın teşvikini ve çiftçilerimizin teknik istihsal vasıtalarından geniş ölçüde faydalanmasını sağlayan bu teklifi Komisyonumuz da memlekete istihsalı artırma bakımından uygun görerek olduğu gibi kabul etmiştir.

Havalelerine göre Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Manisa
Y. Köken	Y. Özey	H. Öztarhan
Afyon Karahisar	Aydın	Çanakkale
A. Veziroğlu	N. Göktepe	A. R. Kırsever
Denizli	Denizli	Edirne
K. C. Öncel	Dr. B. Uz	M. Öktem
Kırklareli	Kocaeli	Sivas
Z. Akın	F. Balkan	İ. M. Uğur

**Maliye Komisyonu raporu**

*T. B. M. M.*  
*Maliye Komisyonu*  
*Esas No. 2/155*  
*Karar No. 33*

7 . IV . 1949

**Yüksek Başkanlığa**

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine bir fıkra ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkında Konya Milletvekili Sedat Çumralı ve 19 arkadaşı tarafından yapılan kanun teklifi Tarım Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı temsilcisi ve teklif sahibi hazır oldukları halde okunup incelendi.

Tarım mahsullerimizin cihan piyasasındaki sürümünü temin için bunların maliyetlerini diğer müstahsil memleketler maliyetleriyle aynı seviyeye getirmek mecburiyetindeyiz. Bunun temini ise ziraatimizin makineleştirilmesine bağlıdır. Halbuki küçük ve hattâ orta hacimdaki çiftliklerin başı başına bu makineleri bütün seneye meşgul etmesine imkân yoktur. Bu itibarla makine sahibi olan çiftçilerin kendi işlerinden

arta kalan zamanlarda bunları bir ücret mukabilinde diğer çiftçilerin işlerinde çalıştırmalarında memleket ekonomisi bakımından fayda vardır. Bunu teşvik maksadiyle yapıldığı anlaşılan işbu teklif Komisyonumuzca da uygun görülmüş ancak mesleki çiftçilik olmadığı halde sırf muafiyetten faydalanmak için kendilerini çiftçi göstermek isteyeceklerin bu muafıktan faydalanmamasını sağlamak gayesiyle fıkranın başına «Mesleki çiftçilik olanlara ait» cümlesi eklenmiş, teklifin ikinci maddesi de geçici madde olarak düzeltilmiştir

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

**Maliye Komisyonu**

Başkanı	Sözcü
Gümüşane	Samsun
H. F. Ataç	R. Işıtan

**Kâtip**

Kastamonu

A. Toközlü

Malatya

E. Doğan

Afyon K.

A. Veziroğlu

Kastamonu

H. Çelen

Malatya

Dr. H. Fırat

**Samsun**

Ö. Karataş

Tokad

C. Kovalı

**Tekirdağ**

Z. E. Cezaroğlu

İmzada bulunmadı

Ordu

H. Yalman

**Bütçe Komisyonu raporu**

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/155

Karar No. 118

12 . IV . 1949

**Yüksek Başkanlığa**

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 nci maddesinin 9 ncu bendine bir fıkra ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair Konya Milletvekili Sedat Çumralı ve yirmi arkadaşı tarafından yapılan kanun teklifi Tarım ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle teklif sahiplerinden Konya Milletvekili Sedat Çumralı ve Tarım Bakanı Cavid Oral ve Maliye Bakanlığının yetkili temsilcisi hazır oldukları halde incelenip görüldü.

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun istisnaları ihtiva eden 3 nci maddesinin 9 ncu bendi (Çiftçilerin, kendi mahsullerini ve hayvanlarını ve bunlardan çıkardıkları maddeleri dükkân açmaksızın satmaları ve bunların istihsal ve nakil vasıtaları, ambar ve depoları) nı bu istisnalara dâhil etmiş bulunmakta ise de bir çiftçinin kendi istihsal vasıtasını bir ücret mukabilinde diğer bir çiftçinin istihsal işinde kullanılması halinde elde edeceği kazancın vergiden istisnasına dair bir kaydı ihtiva etmediğinden son senelerde memleketimizde tatbik alanı gittikçe genişlemekte olan ve feyizli neticeler vermesi beklenen makineli ziraatte, traktör, biçer - döğür ve saire gibi, bir ziraat makinası elde eden herhangi bir çiftçinin diğer çiftçilere bir bedel mukabilinde yardım etmesi halinde, hattâ Hükümetin bu yardımı mecburi tutması ve makinanın verilmesinde esas şart konmuş olmasına rağmen, buradan temin edilecek kazancın Kazanç Vergisine matrah olacağı yolunda bilhassa ziraati kesif olan bâzi illerimizde tatbikata geçilmiş ve böylece tahakkuk ettirilen vergiler kısmen tah-

sil ve kısmen takip edilegelmiştir.

Teklif sahiplerince memleket kalkınmasında en esaslı unsur olan makineli ziraatin her yönden teşvik edilmesi gerektiği düşünülerek, bu kabil zirai faaliyetlerden elde edilecek kazançlarını da Kazanç Vergisinden muaf tutulması ve şimdye kadar tahakkuk ettirilip de tahsil edilmiş olan bu kazançlara ait vergilerin terkinini maksadıyla bu teklifin yapıldığı açıklanmış ve Gelir Vergisinin tatbıkına kadar geçecek zaman içerisinde Kazanç Vergisinde böyle bir değişikliğin yapılmasını uygun gören Komisyonumuzca da teklif esas itibarıyla kabule değer görülmüştür.

Maliye Komisyonu metni üzerinde yapılan görüşmelerde: Bu Komisyonca muafliğin yalnız mesleği çiftçilik olanlara hasrına dair fıkraya bir hüküm ilâve edilmiş ise de Komisyonumuz, Gelir Vergisinde Kamutayca kabul edilen metne sadık kalarak aynı esas dairesinde maddeyi kabul etmiştir.

Maliye Komisyonu teklif sahiplerinin ikinci maddesini geçici madde olarak ve yine birinci maddesindeki ruha göre yeniden yazmıştır.

Komisyonumuz bu madde üzerinde durmuş ve bir verginin terkinini esas olarak kabul edilince, bunun yalnız tarh ve tahakkuk ettirilenlere inhisar ettirilmesinin vergisini ödiyen vatandaşlar üzerinde yaratacağı tepkiyi, vergi ahlakının teessüsüne engel olarak telâkki etmiş ve şimdye kadar (60 000) lira raddesinde bir tahsil yapıldığı da göz önünde tutularak bu muafliğin hiç olmazsa zamanaşımı müddeti olan üç senelik bir mebdee doğru götürülerek tahsil

edilmiş olanların da retlerinin doğru olacağı neticesine varmış ve geçici maddeyi 1947 ve mütaakıp yıllarda tarh, tahakkuk ve tahsil edilenlerin silinmesi ve geri verilmesi yolunda yeniden kaleme almış bulunmaktadır.

Bu esaslar dairesinde yeniden hazırlanan tasarı ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Mardin	Ankara	Ankara
R. Erten	M. Eriş	F. Öymen
Amasya	Ankara	Ankara
A. K. Yiğitoğlu	C. Gölet	Dr. A. H. Selgil
Aydın	Bursa	Çoruh
Gl. R. Alpman	F. Bük	Dr. C. Kazancıoğlu
İsparta	İzmir	Kastamonu
K. Turan	M. Birsal	T. Coşkan
Niğde	Rize	Samsun
R. Gürsoy	T. B. Balta	M. A. Yörüker

Manisa

I - İkinci madde ile, tahakkuk etmiş, fakat henüz tahsil edilmemiş tarhiyatın terki-

nine taraftarım. Mütaaddit emsali ve mâkul sebepleri vardır. Fakat;

II - Vâkı tahsilâtın da iadesini aşağıdaki sebeplerle doğru görmüyorum.

1. Bu kanunla yaptığımız bir tefsir değil bir tesistir.

2. Eşini hatırlamamakta olduğum ve Maliye temsilcisinin beyanına göre I. fıkraya dâhil tutarı 60 000 liradan ibaret ve mevzuubahis müddet içinde tahsilât takibatın tetkik neticelerine intizar edilmesi - İlh... Sebepleri ile pek cüzi olduğuna göre, ilâve edilecek böyle bir «iade» hükmünün mevzuat ve tedvin ve taknin sistemimizde çok zararlı olabilecek bir emsal olacağına kanîim.

3. Bu aşağı yukarı kanunun meriyeti üç yıl önceye irca demektir ki, açıkca değil neva ma gizli şekilde bu yola gidilmiş oluyor.

III - Bu sebepler ve Komisyonda tafsil ettiğim mülâhazalarla, ikinci maddeye eklenen fıkranın ilgililere temin edeceği cüzi menfaate mukabil kanun sistemimiz için çok zararlı olduğu fikrindeyim.

F. Kurdoğlu

**KONYA MİLLETVEKİLİ SEDAD ÇUMRALI VE ON DOKUZ ARKADAŞININ KANUN TEKLİFİ**

*2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine bir fıkra ve bu Kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun tasarısı*

**MADDE 1.** — 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

(Çiftçiye ait istihsal vasıtalarının başka çiftçilerin istihsal işlerinde ücretle kullanılmasıyla elde edilen kazançlar.)

**MADDE 2.** — Çiftçilerin kendilerine ait istihsal vasıtalarıyla başka çiftçilerin istihsal işlerinde ücretle çalışmalarından dolayı tarh ve tahakkuk ettirilip de tahsil edilmemiş olan Kazanç Vergilerinin kayıtları silinir.

**MADDE 3.** — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

**MADDE 4.** — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Tarım Bakanlıkları yürütür.

**MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ**

*2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine bir fıkra ve bu Kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun tasarısı*

**MADDE 1.** — 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

(Mesleki çiftçilik olanlara ait istihsal vasıtalarının başka çiftçilerin istihsal işlerinde ücretle kullanılmasından elde edilen kazançlar.)

**GEÇİCİ MADDE** — Mesleki çiftçilik olanlara çiftçilerin kendilerine ait istihsal vasıtalarıyla başka çiftçilerin istihsal işlerinde ücretle çalışmalarından dolayı tarh ve tahakkuk ettirilip de tahsil edilmemiş olan Kazanç Vergilerinin kayıtları silinir.

**MADDE 2.** — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 3.** — Teklifin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ**

*2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine bir fıkra ve bu Kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun tasarısı*

**MADDE 1.** — 22. III. 1934 tarihli ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 9 ncü bendine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

(Çiftçiye ait her türlü istihsal vasıtalarının başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde ücretle kullanılmasından elde edilen kazançlar.)

**GEÇİCİ MADDE** — Çiftçiye ait her türlü istihsal vasıtalarının başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde ücretle çalıştırılmasından elde edilen kazançlar dolayısıyla 1947 ve mütaakıp bütçe yılları için tarh ve tahakkuk ettirilen vergiler silinir ve tahsil olunanları da geri verilir.

**MADDE 2.** — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3.** — Bu kanunu Adalet, İçişleri, Maliye ve Ekonomi Bakanları yürütür.